

Iščemo karantenske in druge gozdu nevarne organizme

Dvojnnozobi smrekov lubadar (*Ips duplicatus*)

Dr. Maarten de Groot, Oddelek za varstvo gozdov,
Gozdarski inštitut Slovenije (maarten.degroot@gozdis.si)

Dvojnnozobi smrekov lubadar

LATINSKO IME

Ips duplicatus (Sahlberg, 1836)

RAZŠIRJENOST

Avstrija, Belgija, Bolgarija, Češka, Estonija, Finska, Hrvaška, Nemčija, Madžarska, Kazahstan, Latvija, Litva, Norveška, Poljska, Romunija, Slovaška, Švedska, Japonska, Rusija

GOSTITELJI

Glavni gostitelj je navadna smreka (*Picea abies*), napada pa tudi druge vrste smreke (*Picea* spp.), bore (*Pinus* spp.) in macesne (*Larix* spp.).

OPIS

Odrasli hrošči so temno rjavi s štirimi zobci na vsaki strani koničnika in so dolgi od 3 do 4 mm (slika 1). Odrasel hrošč prezimuje v skorji in stelji. Hrošči prvič rojijo maja. Dvojnnozobi smrekov lubadar v glavnem napada stoječe oslabele smreke, starejše od 60 let. Gostitelja naseli višje na deblu ali na debelejših vejah, ko se zelo namnoži, pa kjerkoli na drevesu. Drevo prvi naseli samec, ki v skorjo izvrta glavni rov, izdelava vhodno kamrico in vanjo privabi 1–5 samic. Vsaka oplojena samica naredi daljši rov v smeri navzgor ali navzdol od vhodne kamrice in vanj na vsako stran zaleže jajčeca, ki jih zalega posamič v enakih razmikih (slika 2). Ena samica lahko odloži od 1 do 60 jajčec. Ličinke, ki se izležejo, so bele in izjedajo rove v smeri pravokotno na materinskega. Ko ličinka konča svoj razvoj, se zabubi na koncu rova (slika 3).

Ips duplicatus lahko razvije tudi sestrške generacije. V eni sezoni se lahko razvijejo ena, dve ali tri generacije, na kar vplivajo podnebne razmere.

ZNAČILNA ZNAMENJA (SIMPTOMI)

- Razbarvanje krošnje,
- okrogle izhodne odprtine,
- rovni sistemi pod lubjem na zgornjem delu debla in na vejah (slika 4),
- vsipanje rjave žagovine iz vhodnih odprtin,
- odstopanje skorje.

VPLIV

Navadna smreka je pomembna drevesna vrsta v gospodarskih gozdovih. *Ips duplicatus* lahko povzroči propad stoječih smrek in drugih iglavcev. Pogosto se pojavlja skupaj z osmerozobim smrekovim lubadarjem (*I. typographus*). Podlubnik je tudi vektor gliv, ki povzročajo modrikasto obarvanje lesa in bolezni drevja. Zlasti problematičen je kot vektor fitopatogene glive *Ceratocystis polonica*.

MOŽNE ZAMENJAVE

Lahko ga zamenjamo z *I. typographus* in *Pityogenes chalcographus*.

DODATNE INFORMACIJE

- Portal o varstvu gozdov (www.zdravgozd.si)
- Portal Invazivke (www.invazivke.si)
- Gozdarski inštitut Slovenije (www.gozdis.si)

ČE OPAZITE OPISANE SIMPTOME ALI NAJDETE ŠKODLJIVCA,
obvestite Gozdarski inštitut Slovenije (Oddelek za varstvo gozdov) ali
o najdbi poročajte v spletnem portalu Invazivke oziroma z mobilno aplikacijo Invazivke.

Slika 1: Odrasel dvojnnozobi smrekov lubadar (foto: Milan Zubrik, Forest Research Institute - Slovakia, Bugwood.org)

Slika 2: Rovi ličink pod lubjem (foto: Robert Dzwonkowski, Bugwood.org)

Slika 3: Buba dvojnnozobega smrekovega lubadarja (foto: Stanislaw Kinelnski, Bugwood.org)

Slika 4: Vhodne odprtine dvojnnozobega smrekovega lubadarja (foto: Stanislaw Kinelnski, Bugwood.org)

Publikacija je nastala v okviru projekta LIFE ARTEMIS (LIFE15 GIE/SI/000770), ki ga sofinancirajo Evropska komisija in okviru finančnega mehanizma LIFE, Ministrstvo za okolje in prostor, Mestna občina Ljubljana in Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije. Priprava prispevka je bila izvedena v okviru Javne gozdarske službe GIS.

